

GRUP BİYOGRAFİSİ VE PROSOPOGRAFI: BİREYSEL HİKAYELERİN KOLEKTİF BAĞLAMINDA TEMATİK DERİNLİK ARAYIŞI

GROUP BIOGRAPHY AND PROSOPOGRAPHY: SEEKING THEMATIC DEPTH IN THE COLLECTIVE CONTEXT OF INDIVIDUAL STORIES

Hüseyin Hilmi ALADAĞ*

Öz

Tarihçilerin geçmiş olayları ve toplumları anlama amacıyla kullandığı araştırma yöntemleri, sadece bireylerin değil, aynı zamanda tarihin akışı içinde tezahür etmiş grupların da tarihî etkilerini ortaya koymak açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu yöntemler, bireylerin yaşamlarının ötesine geçerek kolektif deneyimlerin, grup dinamiklerinin ve toplumsal değişimlerin anlaşılmasına imkân tanır. Neticede bu yaklaşımlar, bireylerin ve grupların karmaşık etkileşimleriyle birlikte, tarih boyunca meydana gelen olayların daha derinlemesine çözümlenmesine yardımcı olur. Grup biyografileri ve prosopografiler, bu bağlamda önemli metodolojik araçlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada deskriptif yaklaşımla, tarih incelemeleri açısından tarihin failinden ziyade birtakım müştereklikleri bulunan tarihin faillerinin odağa yerleştirilerek onların bireysel hikayelerinin tematik bir kapsayıcılık içinde kolektif bağlamlarının keşfedilebilmesine katkı sağlayabilecek grup biyografisi ve prosopografi üzerinde durulmuştur. Grup biyografisinin ve prosopografik yaklaşımın tarihçilik açısından mahiyeti, hedef ve amaçları, uygulama aşamaları, katkıları ve sınırlılıkları, iki yaklaşımın tanılayıcı özellikleri bağlamında ana hatlarıyla ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Metodolojisi, Tarih yazımı, Kolektif Biyografi, Grup Biyografisi, Prosopografi.

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, KSBBF, hilmialadag@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5317-5777

How to cite this article/Atıf için: Aladağ, H. H. (2025). Grup biyografisi ve prosopografi: Bireysel hikayelerin kolektif bağlamında tematik derinlik arayışı. *Öneri Dergisi*, 20(63), 314-334. DOI: 10.14783/maruoneri.1555076

Makale Gönderim Tarihi: 24.09.2024

Yayına Kabul Tarihi: 12.12.2024

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari
4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Abstract

Historians' research methods employed to comprehend past events and societies hold critical significance not only for individuals but also for unveiling the historical impacts of manifested groups within the course of history. These methods facilitate an understanding beyond individual lives, allowing for an exploration of collective experiences, group dynamics, and societal changes. Ultimately, these approaches aid historians in delving more profoundly into events that occurred throughout history, considering the intricate interactions of both individuals and groups. Group biographies and prosopographies have emerged as pivotal methodological tools in this context. This study focused descriptively on group biography and prosopography as approaches that contributed to uncovering the thematic inclusivity of individual stories within collective contexts by emphasizing the commonalities among historical actors rather than solely on the protagonist of history. The nature, objectives, methodologies, contributions, and limitations of the group biography and prosopographic approach were explored in broad strokes within the context of the descriptive features of these two approaches from the perspective of historiography.

Keywords: Methodology of History, Historiography, Collective Biography, Group Biography, Prosopography.

1. Giriş

Bu makale, iki aşamadan oluşması planlanan ve kolektif biyografileri merkezine alan çalışmalarımızın ilkidir. Burada, prosopografinin mahiyeti, ne olduğu, hedef ve amaçları, uygulama aşamaları, katkıları ve sınırlılıkları tarihçilik açısından ana hatlarıyla ele alınmış ve esasen yaklaşım tanıtılmıştır. İkinci aşamada ise tanılayıcı ve tanıtıcı teorik tekrardan sakınmak gayesiyle bu makaledeki deskriptif unsurlara yer vermeyecek ve çalışmamızı ülkemizde halihazırda akademik nitelikte hazırlanmış olan kolektif biyografilerin incelenmesini/değerlendirilmesini amaçlayan bir yaklaşımla sınırlandıracağız.

Akademide tarihçilerimiz arasında görece yetersiz olsa da dünyada son dönemde tarihçiler arasında biyografik yaklaşıma olan ilgi, kolektif biyografiler üzerine teorik tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Biyografi yönteminin teorik arka planına dair çalışmaları bulunan tarihçilerimizin sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıdadır.¹ Dünya genelinde bu konuda

1 Bunlar arasında bilhassa şu çalışmalar vurgulanabilir: Abdülhamit Kırmızı, "Biyografi", Tarih İçin Metodoloji içinde (Edt. Ahmet Şimşek), Pegem Akademi, Ankara, 2021, s. 203-210., Otur Baştan Yaz Beni-Oto/ Biyografiye Taze Bakışlar, (Haz. Abdülhamit Kırmızı), Küre Yayınları, İstanbul, 2013., Abdülhamit Kırmızı, "Günlükten Sonra Hayat: Bir Asker Günlüğünün Biyografiyle İlişkisi", Toplumsal Tarih Akademi, S. 1, (Aralık 2022): 40-62., İlber Ortaylı, "Türk Tarihçiliğinde Biyografi İnşası ve Biyografik Malzeme Sorunsalı", Tarih Yazıcılık Üzerine, Cedit Neşriyat, Ankara 2009, s. 131-143., İlhan Tekeli, "Bireyin Yaşamı Nasıl Tarih Oluyor", Toplumsal Tarih, 95 (Kasım 2001), 13-20., Derin Terzioğlu, "Tarihi İnsanlı Yazmak: Bir Tarih Anlatı Türü Olarak Biyografi ve Osmanlı Tarihyazıcılığı", Cogito, Selçuklular, 29 (Güz 2001), 284-296., Özgür TÜresay, Tarihyazımı ve "Biyografinin Dönüşü", Halil İnalçık Armağanı I içinde (Haz. Taşkın Takış – Sunay Aksoy), DoğuBatı, S.45, İstanbul, 2009, s. 329-349., Feridun Emecen, "Osmanlı Kronikleri ve Biyografi", İslam Araştırmaları Dergisi, Sayı 3, 1999, s. 83-90., Ali Akyıldız, "İnsanı Yazmak: 19. Yüzyıl Osmanlı Biyografi

çalışan araştırmacılar, kolektif biyografik yaklaşımların tarih yazımında kısmen kullanılmasına rağmen, bu yöntemleri açıklayan ve teorik temelini oluşturan literatürün sınırlı olduğunu belirtmektedirler. Misal olarak; Yüzyıl boyunca hâkim olan tarih yazım geleneklerinden; Pozitivist, Marksist veya Annales mikrotarihçiliğinin biyografiye yeterince yer vermemesi sonucu akademik literatürün menfi yönde etkilendiğine kanıt olmak üzere Palet'in François Dosse'adan aktardığına göre, biyografik içerikler, 1929 ile 1976 arasındaki dönemin akademik tarih dergilerindeki toplam çıktının yüzde 0 ila yüzde 0,7'sini teşkil etmiştir. Esasen, biyografik incelemeleri merkezine alan ilk dergi olan "*Biography: An Interdisciplinary Quarterly*" de 1978'de kurulabilmiştir. (Palet, 2011, s. 2).

Katharine Keats-Rohan gibi teorisyenler, bu literatür eksikliğini farklı biyografik kavramlar arasında belirsiz sınırların oluşmasına neden olduğunu ve bu durumun konuya aşına olmayan okuyucular için kafa karıştırıcı olduğunu vurgulamaktadırlar. Aynı şekilde, Barbara Caine, çağdaş kolektif biyografinin içindeki değişkenliği vurgulayarak, bu kavramın teorik anlamda belirsiz bir ortak paydada birleşen farklı yaklaşımları kapsayan bir şemsiye terim olarak işlev gördüğünü ifade etmektedir. Bu bakımdan kolektif biyografi kavramı, biyografik sözlüklerden ziyade grup biyografilerini ve prosopografileri içeren birçok tarih yazım çalışmasını; ayrıca kişilerarası ağları, grupları veya entelektüel kolektiflere odaklanan çalışmaları ifade etmek için kullanılmaktadır (Harmanen, 2016).

Paul Dalmau Palet'e göre 20. yüzyılın başlarında biyografi terimi, "biyografik dönüş" ifadesiyle birlikte, bilim insanları arasında öncesine nispetle daha popüler hale gelmiş olsa da tarih ve biyografi arasındaki ilişkide "biyografi" hâlâ "mesleğin sevilmeyen evladı" ifadesiyle tanımlanmaktadır. Palet'e göre bu durum sadece mevcut eğilimler hakkında bilgi vermekten öte, aynı zamanda biyografinin genelde 20. yüzyıl boyunca tarihçiler arasında düşük bir itibara sahip olduğuna da işaret etmektedir. 20. yüzyıl boyunca biyografiye genel olarak düşük bir değer verildiği, ancak günümüzde "biyografik dönüş" teriminin geniş kabul görmesiyle bu algının değiştiği de Palet tarafından ifade edilmektedir. 1970'lerde genelde bilim ve özelde tarih alanındaki birtakım yönelimlerin, biyografinin genel olarak sahip olduğu kısıtlamaların sorgulanmasını kolaylaştırdığı belirtilmektedir. "Biyografik dönüş" hareketinin getirdiği en büyük yeniliğin, biyografiyi sadece tarihçilerin çalışmalarına yeni alanlar açan bir öğretici araç olarak değil; aynı zamanda biyografinin akademik dünyadaki

---

Yazıcılığı ve Problemleri Üzerine Bir Değerlendirme", Osmanlı Araştırmaları, Sayı: L, 2017, s. 219-241., Bekir Kütükoğlu, "Son Devir Osmanlı Biyografik Kaynakları", Vekayi'nüvis, Makaleler, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 1994, s.211-216., Ali Birinci, "Türkiye'de Biyografi Geleneği", Yedikta Dergisi, Kasım 2016., Yüksel Çelik, "Biyografinin Yükselişi ya da Mayınlı Arazide Tarihçilik" Tarih Bilimi ve Metodolojisi içinde (Edt. Mehmet Yaşar Ertaş), İdeal Kültür Yay., İstanbul, 2019, s. 105-110., Hüseyin Hilmi Aladağ, Tarih ve Psikoloji Ekseninde Biyografi & Psikobiyografi, Berikan Yay., Ankara, 2022, Hüseyin Hilmi Aladağ, "Tarihî Biyografilere Psikolojik Yaklaşımların Uygulanmasında Doğal ve Kültürel Farklılıklar Meselesi", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10/6 (2023), s. 2035-2047. Hüseyin Hilmi Aladağ, "Tarihî Figürlerin Psikobiyografisi: Tarihî Analizlerde Psikolojik Yaklaşımların Entegrasyonu." *VAKANÜVİS Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 9/1 (2024), s.1-52.

itibarını düzeltme önemini taşıdığı da ifade edilmektedir. Bu bakış açısının biyografiyi geçmişin incelenmesinde geçerli ve kendi başına yeterli bir disiplin olarak kabul etmeye yönelik bir savunma sağladığı vurgulanmaktadır (Palet, 2011, ss. 2-3).

Biyografinin akademik dünyadaki itibarı ve halk arasındaki popülerliği arasındaki tezat ilişki de eleştirilerden nasibini almıştır. Biyografinin akademik çevrelerde düşük bir itibara sahip olup olmadığı sorgulanadursun biyografilerin geniş bir izleyici kitlesi tarafından ciddi rağbet gördüğü iddia edilmektedir. Ayrıca, “biyografik dönüş” hareketinin yaşam hikayelerinin incelenmesi çalışmalarında kolektif kavrayış bakımından lüzumlu bir yaklaşım olan grup biyografisinin ve prosopografinin önünü açtığı ifade edilmektedir (Türesay, 2009).

Günümüzde biyografi özellikle akademik çevrelerde giderek artan bir ilgiyle karşılanmaktadır. Bu ilginin nedeni genellikle bir bireyin yaşamının diğer insanlar için büyük bir çekiciliğinin olmasıdır. Çoğu zaman diğer insanların yaşamlarını görmekten doğan içsel bir meraka muhtemelen bunun arkasında yatan kendini doğrulama ihtiyacı eşlik etmektedir. (Aladağ, 2024, s. 5). Grup biyografilerinin ve prosopografilerin tefrik edici bir hususiyeti olmak üzere; sadece bireyin yaşamına odaklanmakla kalmayıp aynı zamanda farklı karakterlerin bir amaç etrafında bir araya gelmelerine neden olan motivasyonların keşfedilmesi başlı başına oldukça cezbedici görünmektedir. Bu karakterler arasındaki ortak özellikler gibi tarihî bağlam, grup üyeliği ve grup dinamikleri veya kişisel bağlar da dikkat çekicidir. Bu bakımdan, biyografi genellikle bir bireyin yaşamına odaklanırken, kolektif biyografi yaklaşımının mahsulü olan grup biyografisi ve prosopografi, aralarında pek çok ortak yön ve illiyet bulunan şahısların incelenmesiyle, çoğu biyografik çalışmanın malul olduğu bireyler arasındaki yapay izolasyonu azaltarak yenilikçi ve faydalı bir yaklaşım sunar (Palet, 2011, s. 4).

2. Kolektif Biyografiler

Barbara Caine “Biyografi ve Tarih” adlı eserinde, grup biyografisini, kolektif biyografinin yeni bir formu olarak tanımlar. Bu gruplar; aileler, arkadaş grupları veya “sosyal, siyasi, entelektüel ve kültürel ağlar” gibi çeşitli müşterekliklerden oluşmuş olabilir. Caine, grup biyografisinin özellikle “yaşam öykülerini geniş tarihî süreçlerle ilişkilendirmek isteyenler için cazip olduğunu” belirtir; bu yaklaşımın özellikle, “tek bir bireye yoğun bir odaklanmanın kaçınılmaz olarak eşlik ettiği yapay izolasyondan” sıyrılabildiğini vurgular. Caine, grup biyografisinin grubu merkeze alırken üyelerinin bireysel kimliklerini de koruması gerektiğini vurgular. Caine’nin grup biyografisi ve prosopografi arasındaki ayrımı açıklamak için Lawrence Stone’dan aktardığı cümlelerle yaptığı tanım da faydalıdır. Stone prosopografiyi; “yaşamlarına dair kolektif bir inceleme aracılığıyla tarihteki bir grup aktörün ortak köken özelliklerinin araştırılması” ve “bu işle uğraşanların tamamen bunun bir grup biyografisi türü olduğu fikrini reddettiklerini” belirtir (Caine, 2019, s. 80). Caine prosopografiyi, “bireyler hakkındaki toplu biyografik ayrıntılar üzerine çalışılması” olarak tanımlar. Caine’ye göre; prosopografi, bireylerin topluluk içindeki biyografik detaylarını incelemeyi amaçlar ve bu öneme,

grup biyografisinden farklıdır. Burada asıl amaç, bireylerin motivasyonları veya yaşam deneyimleri hakkında daha derin bir anlayış oluşturmayı veya inşa etmeyi içerir. Grup biyografisinde tarihin baş kahramanı hâlâ birey olsa da kimliği, yine ilişkisel otobiyografinin kendisi gibi, “bir bütün olarak sosyal çevrenin” veya “anahtar diğer bireylerin etkisiyle” oluşturulur (Caine, 2019, ss. 79-85).

2.1. Prosopografi, Grup Biyografisi ve Terminolojik Farklılıklar

“Prosopografi” terimi, kökenini Yunanca “*prosôpôn-graphia*” kelimelerinden alır ve “*prosôpon*” ile “*graphia*” terimlerini içerir. “*Graphia*”, “açıklama” anlamına gelirken, “*Prosôpon*” kelimesi “*proshoraô*” kökünden türemiştir ve tam anlamıyla “yüz” ya da “görülen şey” anlamına gelir. Bu bağlamda, “prosopografi” terimi, başlangıçta “bir kişinin yüz özelliklerini” ifade ederken, zamanla genişleyerek “bireyin dışsal” özelliklerini (insanlar, hayvanlar ve nesnelere üzerinden) içine alan bir anlam kazanmıştır. Dolayısıyla, “prosopografi” tam anlamıyla “dışsal/maddi bireysel özelliklerin açıklanması” olarak ifade edilebilir. Prosopografinin, tarihî araştırmalardaki yerini anlamak bakımından diğer tarih disiplini yöntemleri ve yardımcı bilimlerle olan ilişkisine odaklanmak yararlı olabilir. Prosopografi, sadece bireylerin hayat hikayelerini değil, aynı zamanda bir grup veya topluluğun tüm ilgili biyografik verilerini düzenli ve tipik bir şekilde bir araya getirme amacına yönelik özgün bir araştırma yaklaşımı olarak değerlendirilebilir. Bu yöntem, genellikle kısıtlı verilerin düzenlenmesinde kullanılan bir sistemdir ve bu veriler, tarihî süreçleri etkileyen bağlantıları ve desenleri daha iyi anlamak için kullanılır. Öte yandan, prosopografi nevi şahsına münhasır ya da diğer bir deyişle “benzersiz” olana değil, büyük veya küçük bir grup bireyin yaşam öykülerindeki ortak unsurlara odaklanır. Bireysel, “anormal” ve istisnai durumlar, sadece kolektif ve “normal” hakkında bilgi sağladığı ölçüde önemlidir. Prosopografi bu açıdan, bir topluluğun üyelerinin belirli bir özelliğe sahip olduğu bir durumu inceleyen bir kolektif biyografi türüdür ve genellikle meslek, sosyal köken, ilişkiler ağı veya coğrafi köken gibi ortak özelliklere odaklanır. Bu anlamda esasen “Prosopografi” terimi, araştırmanın odağındaki tüm bireylerin verilerinin listelenmesi anlamına da gelir. Dolayısıyla çeşitli tarihî bakış açılarından prosopografik malzemenin işlenmesinden önce, belirli bir kronolojik ve coğrafi çerçevede belirli müştereklikleri bulunan tüm bireylerin tespitini içerir. Alman tarihçiler, ikinci aşama olarak prosopografik malzemenin işlenmesi sürecini “*Historische Personenforschung*”² olarak adlandıırırlar (Verboven, Carlier & Dumolyn, 2007, ss. 36-

2 “*Historische Personenforschung*”; Almanca bir terimdir ve Türkçe’ye “Tarihî Şahsiyet Araştırmaları” şeklinde çevrilebilir. Bu terim, tarih alanında bireylerin, liderlerin, önemli şahsiyetlerin veya belirli kişilerin yaşamı, etkileri, kararları ve döneme katkıları gibi konuları inceleyen bir araştırma alanını ifade eder. “*Historische Personenforschung*”, genellikle bireysel kişiliklere odaklanarak tarihî olayların ve dönemlerin anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçlar. Bu tür çalışmalar, kişilerin yaşamları üzerinden tarihî süreçleri derinlemesine inceleyerek, o döneme ait siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik bağlamları anlamaya yönelik bir yaklaşım benimser. Bu araştırmalar, belirli şahsiyetlerin toplumlarına ve tarihî olaylara olan etkilerini değerlendirmek için kullanılır. Bkz. Koenraad Verboven vd., “A Short Manual to the Art of Prosopography”, in *Prosopography Approaches and Applications A Handbook*, K. S. B. Keats-Rohan (ed.), University of Oxford, Oxford, 2007, p. 36-39.

39). Esasen modern dönemde “prosopografi”, 19. yüzyılda bir Alman klasikçisi olan Mommsen tarafından ilk kez bir “araştırma yöntemi” olarak kendisine Nobel Edebiyat Ödülü kazandıran Antik Roma dönemini ele aldığı *Römische Geschichte* adlı eserde kullanılmıştır.

Bu yöntem, bireylerin bir topluluk olarak ve topluma katkıları açısından anlaşılmasına yönelik etkili bir yaklaşım sunar. Prosopografi, belirli bilgilere bireyler hakkında zor ulaşılabilen durumlarda, grupların tüm ilgili biyografik verilerini sistemli bir şekilde bir araya getirerek, arka plan özelliklerine sahip bireyler arasındaki benzerlikleri incelemek için de kullanılabilir. Prosopografi, kolektif biyografiler ve diğer anlatı yaklaşımları gibi araştırma yöntemlerine benzer; ancak, ağızdan ağıza geçmiş, yayımlanmış biyografiler ve benzerleri gibi geleneksel olarak kabul edilen birincil kaynak verilerini genişleterek, araştırmacının tarihî bir dönem içinde temellendirilmiş veri tabanlı çıkarımlar yapmasına imkân tanır (Coles, Netting & O’connor, 2018, s. 86).

Rossier’e göre de (2019); prosopografi, temelde bireylerin hayatlarını kolektif bir çalışma ile inceleyerek ortak arka plan özelliklerini anlamayı amaçlar. Esasen bu metodoloji, belirli (genellikle nesnel) özelliklere dayalı bir gruba ait belirli sosyal özelliklere dair göstergelerinin mevcut kaynaklar üzerinden sistemli bir şekilde toplanması fikrine dayanmaktadır (Rossier, 2019, s. 11).

Keats-Rohan’ın terim tercih edilirken dikkatli olunması gerekliliği üzerine ana fikri, kelimelerin zaman içinde anlam değiştirebileceği ve özellikle teknik terimlerin değişimlere maruz kalabileceği üzerinedir. Misal olarak, “prosopografi” teriminin ilk ortaya çıkışından bu yana anlamının önemli ölçüde değiştiğinin altını çizen Keats-Rohan; ilk kullanıldığı dönemde kavramın fiziksel bir betimlemeyle ilgili olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla bu terimin tarihî dönüşümüne ve değişen anlamına odaklanarak, benzer bir türün varlığına rağmen zaman içinde belirgin farklılıkların ortaya çıkabileceğini vurgulamaktadır (Keats-Rohan, 2007, ss. 139-181).

Dion Smythe’nin ifadesiyle kavram tercihleri tarihçiler arasında farklılık gösterir. Smythe, klasikçi ve antik tarihçilerin genellikle “prosopografi” kavramını benimsediğini, modernistlerin ise “grup biyografisi” kavramını tercih ettiğini ve “kariyer çizgisi analizi” kavramsallaştırmasının ise diğer sosyal bilimciler arasında yaygın olduğunu belirtir. Ancak Smythe, “grup biyografisi” teriminin prosopografi yerine kullanılmasının yanıltıcı olabileceğini vurgular, çünkü Smythe prosopografinin aslında grupların yaşam öykülerini değil, bireylerin kolektif biyografik detaylarını inceleyen bir yaklaşım olarak ortaya çıktığına dikkat çekmiştir. Smythe’ye göre, prosopografinin; istatistiksel analize açık olmasına rağmen, prosopografik araştırmada yer verilen her tarihi figürün bireyselliğini koruduğunu göz ardı etmemek önemlidir (Smythe, 2000, ss. 85-98).

Keats-Rohan, Neithard Bulst’tan şunları aktarır: Biyografi sanatı, prosopografiden farklıdır. Biyografi bireye odaklanır, ancak prosopografi bireyleri kolektif halde inceler. Biyografi ve prosopografi söz konusu olduğunda farklı sorular ve ilgi alanlarının bulunduğunu anlamak önemlidir, her birinin kendi geçerliliği vardır. Biyografi birey üzerine odaklanırken, prosopografi bütün veya bütünlükle ilgilenir – birey sürekli olarak bütünlükle olan bağlantıları referans alınarak düşünülür. Bununla birlikte, prosopografi için biyografi bir başlangıç, bir yola çıkış noktasıdır. Keats-Rohan, Namier’in

ünlü benzetmesini hatırlatır: Namier bu benzetmesinde; beş yüz kişinin bir araya getirilmesinin bir kınkanat³ oluşturmadığını, bunların hâlâ beş yüz farklı birey olduğunu ve her birinin bireysel olarak keşfedilmesi gerektiğini belirtir. Beş yüz kişinin ortak bir biyografisinin mümkün olamayacağını kabul edilmesini ancak; bütünlüğe, yani beş yüz kişiye odaklanmayı amaçlayan bir araştırmanın, bireylerin özet biyografisinden işe başlayarak başarılabilirliğini vurgular (Keats-Rohan, 2007, s. 144).

Prosopografi hâlâ çoğunlukla klasik tarihçiler tarafından kullanılmaktadır, ancak “kolektif biyografi” terimi günümüz tarihçileri tarafından da benimsenmiştir. Her iki terim de aynı anlamı paylaşırsa da biyografi ile ilişkilendirilmesi bu yöntemi yeni bir çerçeveye taşımaktadır. Biyografi, tanımı gereği “bireylerin hayatındaki dönüm noktalarına odaklanan belgelerin bir koleksiyonu” iken, kolektif biyografi veya grup biyografisi, yalnızca grupların biyografisi değildir; “bireylerin kolektif biyografik detaylarının incelenmesidir”. Bu yaklaşım, bireyler arasındaki bağlantıları analiz ederek, onların yaşamlarını benzersiz kılan özelliklere odaklanır. Her iki yöntem de birbirleriyle ilişkilidir, ancak Magdalino’nun belirttiği gibi, “birinin birincil endişesi, diğerinin ikincil endişesidir”. Biyografi bir süredir tarih araştırmaları için saygın bir bilgi kaynağı olmuştur. Ancak grup biyografisi, belirsiz doğası ve sosyo-tarihî kullanımının eksikliği nedeniyle daha düşük bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu eleştirilere karşı kolektif biyografi tekniğini kullananların geliştirdiği ilk refleks tekniğin “analitik bir araç olarak” değerinin vurgulanması olmuştur.

Tilly (1987), “kolektif biyografinin” çeşitli yorumlara açık olduğunu ve bir teknik olarak yanıltıcı korelasyonlara yol açtığını öne sürerken, Kantor (1976:281), biyografik yöntemin de yanıltılmaya açık olduğunu ve verileri çapraz karşılaştırarak prosopografik analiz yoluyla tarihî bir gerçeğin bulunabileceğini ısrarla belirtmektedir (Oldfield & Day, 2011, ss. 5-6)

Grup biyografisi, Aleida Assmann’ın sosyal hafıza kavramıyla da ilişkilendirilebilir: “paylaşılan çarpıcı olayların deneyiminden elde edilen özel profil, ortak deneyimler, umutlar, değerler ve bireyin münferiden incelenmesinde kendini ele vermeyen görünmez cephesini ortaya çıkaran grup biyografileri, ortak bir tarihî âmi keşfetmek için yaşamların bir araya getirilmesidir” (Copeland, 2015, ss. 83-84).

Grup biyografisi, bir yazarın bir dizi yaşamı birbirine entegre ederek bu yaşamların birbirleriyle nasıl etkileşimde bulunduğunu göstermek olarak tanımlanabilir. Bu yaşamlar, bir aile, bir yer, bir organizasyon, bir hareket, bir kültürel yakınlık, bir zaman dilimi gibi bir dizi etken tarafından ortak bir şekilde bağlanmış olabilir. Ancak tabiatı gereği grup biyografisinde, bireyin bütünden daha az olduğu, toplamın parçalarından daha büyük olduğu düşüncesi (örtük olarak da olsa) bulunacaktır. Grup biyografisi modern bir biyografik gelişimdir. Peters’in dikkat çektiği bir diğer husus şudur: Geçmişteki kolektif biyografik çalışmalar birey odaklı ve birbirinden kopuktur, örneğin 19. yüzyılda

3 “Kınkanat” kelimesi, beyaz kanatlı kuşların kanatlarının ucundaki yekpare siyah renkli kısmı ifade eder. Bu kelimenin eş anlamlısı olarak “alacalı” kullanılabilir. Kuş türlerinde, özellikle yırtıcı kuşlarda, beyaz kanatların uç kısmında bulunan siyah renkli bölge alacalı veya “kınkanat” olarak adlandırılabilir. Bkz. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/wingtip>, Erişim: 03.09.2023

Samuel Butler, insanların bireylerden ziyade tipler olduğunu görmüş, ancak eserlerinde karakterlerini birbirine nasıl bağlayacağını göstermeye çalışmamıştır. 18. ve 19. yüzyılda ünlü biyografi yazarları, özellikle Viktorya döneminde, biyografiyi genellikle monolitik bir yöntem olarak görmüşlerdir. Ancak, 20. yüzyılın başında Darwin, Marx, Engels ve Freud gibi düşünürlerin genel etkisiyle, tarih yazımında bireyi tanımlama ve tasnif anlayışı oldukça değişmiştir. Bu değişim atmosferinde, Lytton Strachey, “Eminent Victorians” adlı eserinde dört Viktorya dönemi önemli figürünü ele alarak⁴, bu kişilerin güç arzularını ve benimsedikleri ikiyüzlülükleri eleştirel bir kavrayışla ortaya koymuştu. Ancak Strachey’in eseri de bu dört karakter arasında başkaca bir bağlantı kurmamakta; aksine diğer bireylerle olan bağlantılarını ortaya çıkarmak yerine sadece ortak karakter özellikleri üzerinde durmaktadır (Peters, 1981, ss. 41-51).

Bourdieu’ye göre (1997) prosopografi, bireylerin değil, aynı “alan”⁵ ve “habitus”⁵ ait bir grup bireyin incelenmesine odaklanan bir tür kolektif biyografidir. Bu yöntem, incelenen bireylerle ilgili geniş kapsamlı veri toplama sürecini içerir. Bu veriler arasında grup üyelerinin sosyal kökenleri, eğitim geçmişleri, kariyer yolları, “alan” içindeki pozisyonları, “alanla” ilgili bakış açıları ve özellikle “alana” özgü sembolik “sermayeleri” bulunmaktadır (Bourdieu, 2005, s. 61). Her bir birey için mümkün olduğunca aynı veri setinin toplanması esastır. Prosopografinin ana odak noktası bireyler değil, daha çok “alan”ın tarihi ve yapısıdır. Bu yöntem, Pierre Bourdieu ve takipçileri tarafından yürütülen prosopografik çalışmalarda belirgin bir şekilde ortaya çıkar. Bu çalışmalar, dört temel özelliği taşır: a) belirli bir alana ait bireylerin incelenmesi, b) kapsamlı veri toplama süreci, c) bireyler

4 “Eminent Victorians” Lytton Strachey tarafından yazılan bir biyografik eserdir. Bu kitap, dört önemli Victorian dönemi figürünün biyografik portrelerini içerir. Bu kişiler şunlardır: 1. Florence Nightingale: Hemşirelik reformunu savunan ve Kırım Savaşı’ndaki hizmetleriyle tanınan bir hemşire. 2. Thomas Arnold: Rugby Okulu’nun başkanı ve eğitim reformcusu. 3. General Charles Gordon (Chinese): İngiliz askeri lider ve çeşitli savaşlarda görev yapmış bir şahsiyet. 4. Kardinal Manning: İngiliz Roma Katolik Kilisesi’nin kardinali. Bu eser, dönemin önemli figürlerini ele alırken aynı zamanda yazarın özgün ve eleştirel bir bakış açısı sunmasıyla dikkat çekmiştir. Bkz. Britannica, The Editors of Encyclopaedia. “Eminent Victorians”. Encyclopedia Britannica, 5 Dec. 2021, <https://www.britannica.com/topic/Eminent-Victorians>. Erişim: 6 Ekim 2023.

5 Pierre Bourdieu’nün prosopografik çalışmalarında merkeze koyduğu önemli kavramlar arasında “alan” (field) ve “habitus” bulunmaktadır. *Alan (Field)*: Bourdieu’nün “alan” kavramı, belirli bir sosyal alanı, kurumu veya disiplini ifade eder. Sosyal yaşamda etkin olan farklı gruplar arasındaki ilişkileri ve rekabeti anlamak amacıyla kullanılır. Örneğin, akademik dünya bir “alan” olabilir, bu “alandaki” farklı disiplinler, kurumlar ve aktörler etkin olabilir. Bourdieu, bu “alanlarda” meydana gelen rekabetin ve çatışmanın sosyal düzeni şekillendirdiğini savunur. *Habitus*: Habitus, bireyin sosyal dünyayı algılaması, anlaması ve bu dünyada nasıl hareket ettiğiyle ilgili içsel, bilinçdışı bir yapıdır. Habitus, bireyin sosyal deneyimleri, kültürel sermayesi ve sosyal sınıf pozisyonu tarafından şekillenir. Bourdieu, “habitusun” bireyin davranışlarını ve tercihlerini etkileyen kalıcı bir sosyal yapı olduğunu savunur. Bu kavramlar, Bourdieu’nün sosyal alanlardaki güç ilişkilerini ve bireyler arasındaki farklılıkları anlama çabasında temel rol oynar. Prosopografik çalışmalarında, belirli bir sosyal alandaki aktörlerin (bireylerin) birbirleriyle ve bu “alanın” dinamikleriyle olan ilişkilerini anlamak için Bourdieu bu kavramları kullanır. Bkz. Leander, A., “*Habitus and Field*”, *Department of Intercultural Communication and Management*, Copenhagen Business School, 2009, s. 1-30.

arasında benzer veri setlerinin kullanılması ve d) çalışmanın odak noktasının “alan”ın tarihi ve yapısı olmasıdır.

Stone’a göre; modern tarihçilerin adlandırdığı “kolektif biyografi”, sosyal bilimcilerin adlandırdığı “çoklu kariyer çizgisi analizi”, antik tarihçilerin adlandırdığı “prosopografi” olarak bilinen yaklaşım, incelenecek “örneklem evrenini” tanımlamayı ve ardından doğum ve ölüm, evlilik ve aile, miras alınan kültürel ve ekonomik durum, ikamet yeri, eğitim, kişisel servetin miktarı ve kaynağı, meslek, din, dil, görev deneyimi gibi konularda standartlaştırılmış bir dizi soru sormayı içerir. Tanımlanan gruptaki bireylerle ilgili çeşitli bilgiler toplandıktan sonra, bu bilgiler karşılaştırılır ve önemli değişkenler açısından diğer davranış kalıpları veya eylem biçimleriyle ilişkili olarak analiz edilir (Stone, 1971, s. 46).

Prosopografik tekniği doğru uygulayabilmenin altı temel adım içerdiği öne sürülmüştür: 1) hedef bir popülasyonu belirleme; 2) doğru bir anket oluşturma; 3) örneklerin, birincil belgelerin veya diğer tarihî bilgi kaynaklarının belirlenmesi; 4) belirlenen hedef popülasyona tarihî kaynaklar ve veriler üzerinden anket uygulanması; 5) tüm malzemelerin analizi ve son olarak 6) sentez aşamalarıdır ((Coles, Netting & O’connor, 2018, s. 89).

2.2. Zorluklar-Sorunlar-Sınırlılıklar

Tarihçilerin kolektif biyografik çalışmalarda karşılaştığı önemli zorluklardan biri, kullanılan kaynakların örneklem grubunu temsil edip etmediği sorunudur. Tarih araştırmalarında, genellikle bireysel olaylardan genel sonuçlar çıkarmaktan veya sınırlı sayıdaki dikkat çekici örneği genelleştirmekten kaçınmak gereklidir. Bu nedenle, belirli bir grup tarihi aktörün biyografik verilerinin sistemli analizine dayanan tarihî bir araştırma tekniği olan prosopografi, bu riskleri minimize etmeye yönelik bir çaba olarak da düşünülebilir.

Prosopografi, veri setlerinin işleme şekli açısından genellikle veri mevcudiyeti ve kalitesine bağlıdır. Tarihî araştırmalarda eksiksiz veri setleri oluşturmak genellikle zordur ve bu durum, çeşitli nicel tekniklerin veya nitel yaklaşımların kullanımını gerektirebilir. Prosopografik çalışmalarda veri eksikliği, araştırmacıların esnek ve kreatif olmalarını, çeşitli yöntemleri birleştirmelerini ve bütünsel bir görüntü oluşturmak için mevcut verileri en iyi şekilde değerlendirmelerini zorunlu kılar. Bu yaklaşım, bir grup bireyin yaşam öykülerini bir araya getirerek kolektif bir perspektif sunar. Böylece, sadece bireylerin değil, aynı zamanda toplumun veya belirli bir “alan”ın tarihindeki önemli dinamikleri anlamak için kullanılır. Böylesi prosopografiler sosyal, kültürel, ekonomik ve politik değişimleri anlamak ve açıklamak için güçlü bir araştırma aracı olarak kabul edilirler (Broady, 2002, ss. 381-385).

Prosopografi, belirli müşterekleri olan bir nüfusu oluşturan kişiler üzerinde aynı anketi kullanarak, o topluluğun genel özelliklerini daha belirgin hale getirir. Örneğin, Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemindeki siyasetçilerin prosopografik bir çalışması, bu dönemdeki tipik bir Osmanlı siyasetçisinin genel kariyerine ve karakteristik niteliklerine dair önemli bilgiler sağlayabilir. Aynı

şekilde, bu kişilerin kariyer paternleri, sosyal ilişkileri ve ekonomik durumu gibi konularda genel bir bakış sunabilir. 19. yüzyılın sonlarındaki Osmanlı yöneticilerinin prosopografik bir değerlendirmesi onların bu dönemdeki eğitim geçmişleri ve sosyal/mesleki perspektifleri hakkında bilgi sağlayabilir. Ancak, prosopografik yöntemin yeterli ya da yetersiz kullanımı tarihî veri eksikliği sorunu ile sıkı bir şekilde ilişkilidir. Bir grup içinde, bazı bireylere odaklanmanın diğerlerini göz ardı etme riskini taşıyan “aşırı tarihsel vurgu” sorunu da vardır. Bazı bireylerle ilgili çok sayıda tarihsel kaynak, onların iç dünyasını ve dış dünya ile etkileşimlerini anlamlandırabilmeye katkı sağlar; ancak, bu kaynaklar kolayca tarihsel anlatıyı domine edebilir. Bu sorunun farkında olmak, kolektif biyografi çalışmalarında dengeli bir yaklaşım geliştirmeye yardımcı olabilir (Öner, 2019, s. 13).

Stone'a göre de (1971) ilk olarak prosopografinin temel sınırlılıkları arasında ilgili tarihî dönem ve tarihî figürler hakkındaki veri eksiklikleri bulunmaktadır. Bu durum, özellikle yeterli ve iyi belgelenmemiş gruplardan elde edilen veriler için geçerlidir. Prosopografi, geçmişle ilgili biriken verilerin miktarı ve kalitesi tarafından ciddi şekilde sınırlanır. Herhangi bir tarihî grupta, bazı üyeler hakkında neredeyse her şey bilinirken, diğerleri hakkında neredeyse hiçbir şey bilinemeyebilir. Bu durum, istatistiksel ortalamalara dayalı genellemelerin güvenilmez ve hatta imkânsız hale gelmesine neden olabilir. Bilinmeyenlerin nispeten çok olması ve ciddi eksikliklerle bütünü önemli bir çoğunluğunu oluşturması durumunda, çalışmaların güvenilirliği zedelenir. Bu nedenle, sadece fragmanter kanıtlara dayalı çalışmalar, incelenen grubun üyelerinin statülerini, eğitim ve kariyer durumlarını ve benzeri konuları abartmaya ve çarpıtmaya eğilimli olabilir. İkinci sınırlama, incelenen grubun üyelerinin statü durumlarına göre belge ve arşiv kayıtlarındaki eksikliklerdir. Arşiv belgeleri ve verilerin sosyo-ekonomik sistemde görece aşağıya inildikçe yeterliliğinin azalması nedeniyle, çoğu çalışma “elitlere” odaklanmıştır. Bu nedenle, prosopografik çalışmaların merkezinde genelde “meşhurlar” yer almış; prosopografilerin popüler araştırma konularını çoğunlukla politik elitler oluşturmuştur. Bunların dışında kalan diğer gruplarsa, yine belirli yüksek statü sahibi kişilerdir. Örneğin devlet memurları, subaylar, üst düzey rahipler, entelektüeller, eğitimciler, avukatlar, doktorlar, diğer meslek kuruluşlarının üyeleri ile sanayi ve ticaret girişimcileri gibi. Özellikle bürokratik ve polis kontrol geleneğine sahip toplumlarda (güvenlik, adli kayıt sistemi), polis raporları ve hukuki kayıtların gerekli bilgiyi sağlaması halinde, daha alt sınıfların mensupları hakkında bir şeyler öğrenilebilir. Esasen nispeten düşük statü gruplarına mensup üyeler hakkında yeterli bilgi edinebildiğimiz istisnai tek durum, genellikle aykırı bir azınlık grubunun toplumsal normları ve kanunları ihlal ederek “isyankârlar” olarak adli kayıtlara geçmeleridir (Stone, 1971, ss. 58-63).

Kolektif biyografilerin ana hedeflerinden biri, bireyin yaşamını sadece kendi içinde izole bir biçimde değil; etkileşimde olduğu diğer şahıslar ve faktörleri de hesaba katarak değerlendirmektir. Bu bağlamda, kolektif biyografiler, bireyin münferiden değil, grubun bir parçası olarak da anlaşılmasını içerir. Bu kolektif bakış açısının içinde; aile, meslek ve statü grupları, ideolojik kamplar veya başka türden gruplar yer alabilir. Kolektif biyografi, bireyin yaşamının etkileşim içinde olduğu unsurlardan arındırılarak ferdiyetçi bir tutumla incelenmesiyle ortaya çıkamayacak yeni bir perspektif sunma

potansiyeline sahiptir. Kolektif biyografiler, tarihçilerin bazı müştereklikleri olan farklı şahısların arasında bağlantılar kurma yeteneğine odaklanan bir yaklaşımı temsil eder. Bu bağlantılar ailenin, kardeşlerin veya bir çiftin birlikte incelenmesi gibi bazen açık ve belirgin olabilir. Diğer durumlarda ise tarihçi, belirli bir amaç doğrultusunda ortak özellikleri olan fakat birbirini hiç tanımayan bireyleri araştırmasında bir araya getirir. Bağlantıların açık ve belirgin olmadığı böylesi araştırmalarda kolektif biyografinin temel bir hususiyeti görülebilir. Bu, tarihçinin bir ihtimaller deryasında kulaç atarken sahil-i selamete çıkabilmek için doğru yön tayininde sezgilerinin de yardımına ihtiyaç duymasındır. Bu kolektif biyografilerin tabiatındaki “heuristik” (sezgisel) yöndür (Palet, 2011, ss. 5-6). Bu özelliği sebebiyle tarihçilere, bireyler arasındaki ilişkileri/bağlantıları anlamanın ve keşfetmenin yeni yollarını sunar. Ancak kolektif biyografi analizi için en hassas konu muhtemelen grup üyelerinin seçiminde kullanılan kriterlerin belirlenmesidir. Bu kriterler çeşitlilik arz etmektedir. Bu farklılıklar kişisel ilişkilerden entelektüel önyargılara, politik ve ekonomik koşullara kadar bir dizi etken tarafından belirlenebilir, bazen de tüm bu faktörlerin bir kombinasyonuna bağlı olabilir. Her durumda, herhangi bir kolektif biyografik çalışmanın, incelemeyi hedeflediği grup üyelerine esasen eşit ve tarafsız bir şekilde yaklaştığını söylemek zordur (Öner, 2021, s. 229).

Bu nedenle özellikle tarihin bazı dönemlerinde daha belirgin ve bazı dönemlerinde ise genel geçer bilgiler elde etmemize sebep olan şey; araştırmanın yürütüldüğü dönemin ve şahsiyetlerinin özelindeki erişilebilir tarihî veri stoğunun vaziyetidir (Köse, 2023, s. 437). Akyıldız’a göre; Osmanlı aydınları, 16. yüzyıldan itibaren tarihçi, şair, şeyh, devlet adamı, sanatkâr ve âlimlerin kısa ve özlü grup biyografilerini yazma geleneğini 19. yüzyılda da geleneksel üslup çerçevesinde sürdürmüşlerdir. Ancak, bu dönemle ilgili ana sorun, grup biyografisi telifinin, kişilerin hayatlarını çeşitli yönleriyle ve daha derinlemesine ortaya koymayı amaçlayan biyografi veya tercüme-i hâl olarak adlandırılan edebi türe geçişte aynı ölçüde başarılı olamamasıdır. Özellikle biyografiye temel teşkil edecek tarihî verilerin, yani bireylerin, toplumsal grupların veya devletin ürettiği belgelerin sınırlılığı, özel arşivlerin yokluğu, mevcut verilerin toplumun önemli ve önde gelen kişilerinin genelde hayatlarının şöhrete ulaştıktan sonraki dönemlerine ışık tutması, bu belge ve verileri desteklemesi beklenen otobiyografik eserlerin eksikliği ve olayların arka planına tarafı da olsa bir ışık tutması umulan hatırat türü kitapların azlığı, biyografi yazımı konusundaki bu problemlerle geçişteki yapısal sorunları oluşturmakta; daha açık bir ifadeyle, her türden biyografin işini zorlaştıran unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır (Akyıldız, 2017, s. 237).

“Hemen söylemeliyim ki tarihçiliğimizde prozopografya son derecede az gelişmiş durumdadır. Bu alanı tarif edecek bir tabir üzerinde kesinleşmiş bir mutabakat olmaması da bunun herhalde en açık göstergesidir. Pek tabii olarak bunu iddia etmeden önce prozopografyanın tam olarak ne anlama geldiği konusunda bir mutabakat gerekir. En geniş anlamıyla prozopografya, genellikle meslek veya konum itibarıyla tutarlı bir şekilde tanımlanabilen kişilerden oluşan bir grubun incelenmesini amaçlar. Aslında aşgari zemin olarak bu tanımlı aldığımız takdirde, yani prozopografyayı aynı mesleğe mensup kişilerin, biyografyaların toplamı olarak gördüğümüz takdirde, tarihçiliğimizde birçok prozopografya örneklerine rastlanacağı gibi, Osmanlı kaynaklarının arasında da onlarca prozopografik nitelikli eserin varlığına

ışaret etmek mümkün olur. Şuara tezkireleri, Şakayık-ı Numaniye ve zeyilleri, Hadikatü'l Vüzera'lar, Seînetü'l-Vüzera'lar, hatta Mehmed Süreyya Bey'in Sicill-i Osmanî'si veya Bursalı Mehmed Tahir Bey'in Osmanlı Müellifleri gibi eserler bunların tipik örnekleridir. Daha geç dönemlerde ise muhtelif kişiler tarafından çok sayıda ve çok çeşitli gruplar üzerine yapılmış araştırmalar da saymakla bitmez: Sadrazamları, askerleri, edebiyatçıları, gazetecileri, parti mensuplarını, okul mezunlarını, banka çalışanlarını, ressamları, fotoğrafçıları, hattatları, işadamlarını, şehreminlerini inceleyen, daha doğrusu bu gruplara mensup kişilerin biyografyalarını – eski tabiriyle tercümelerini veya tercüme-i hallerini – bir araya getiren irili ufaklı yüzlerce eserden bahsetmek mümkündür. Bunlara bir de ülkemizdeki baskın hemşerilik hislerine hitap eden “Meşhur Bilmemnereliler” formatındaki incelemeler de eklenecek olursa bu rakam daha da artacaktır. Ancak mesele şu ki bu sınırlar içinde tanımlanan “geleneksel” prozopografya bugün dünya tarihçiliğinde ancak bir tür “ham” birikim olarak ele alınmaktadır. Gerçek prozopografya, bir tercüme mecmuasının, yani biyografyalar silsilesinin çok ötesinde yer almaktadır. Kişi biyografyaları prozopografyanın olmazsa olmaz bir girdisini oluşturuyorsa da bütünü bu parçaların toplamından çok farklıdır, zira söz konusu grubun niteliğini, dinamiklerini, evrimini, değişimini veya incelemeye değer bulunabilecek herhangi bir özelliğini analitik bir şekilde ele almak esastır. Bu anlamda, her ne kadar prozopografya ile biyografya arasında çok sıkı bir ilişki varsa da, aslında biyografyanın, özellikle bizde anlaşıldığı şekliyle, bazı temel özelliklerinin prozopografyaya ters düştüğünü, hatta bir ölçüde zarar verdiğini söylemek mümkündür. Gerçekten de biyografya genellikle şu veya bu şekilde “meşhur” kabul edilen kişilerin üzerinde odaklanmaya meyilli olduğundan, çoğu zaman bu meybinden menkul olarak kişiyi gruptan, özeli genelden, istisnayı ortalamadan daha fazla önemsemek gibi bir özelliğe sahiptir” (Eldem, 2009, s. 45).

Grup biyografisi, kolektif bir biyografi türü olarak günümüzde artan bir ilgiyle tarih araştırmalarında kullanılıyor olsa da bu konseptin akademimizde yeterince kavramsallaştırıldığını iddia etmek örneklere bakınca zor olabilir.⁶ Böylesi örneklerde bireyler arasında bazı bağlantılar

6 Edhem Eldem de bu konuyla alakalı düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: “..Analitik prozopografyaya yönelmiş veya en azından bu alandan istifade etmiş olan birçok tarihçi ve araştırmacının isimlerini burada zikretmek de gereklidir. Enderun üzerine Metin Kunt, Tanzimat hariciyesi ve genel olarak bürokrasiyle ilgili Norman Itzkowitz, Carter Vaughn Findley ve Sinan Kuneralp, harem konusunda Leslie Peirce, ulema ve aileleri hususunda Richard Cooper Repp, David Kushner, Madeline Zilfi ve Nathalie Clayer, Mısır ileri gelen aileleri ve haremağaları ile ilgili Jane Hathaway gibi isimleri hatırlatmak yerinde olacaktır. Dikkat çekici ama pek de şaşırtıcı olmayan bir olgu da yukarıda zikredilen prozopografik çalışmaların genellikle “kalburüstü” denebilecek gruplarla ilgili oluşudur. Sözelimi, İstanbul manavları veya Osmanlı kasapları gibi çok daha mütevazı profillere sahip gruplar hakkında sosyoekonomik araştırmalar bulunabiliyorsa da bunların arasında prozopografik yöntemlere dayananlarına rastlamak pek mümkün değildir. Benim Osmanlı Bankası müşterileriyle ilgili yapmış olduğum birkaç araştırmanın sınırlı kapsamı ise bu kategoriye gerçek bir katkı olarak sayılmalarına imkân veremeyecek derecede dardır. **Gene de göze çarpan şudur ki, prozopografyaya “yerli” tarihçilik camiasında pek sınırlı bir ilgi duyulmakta, hâlâ makro (kurum) ve mikro (kişi) seviyelerindeki araştırmalara daha fazla itibar edilmektedir.**” (Eldem, 2009: 46). Esasen bu makalenin biçim/form ve muhteva/kapsam sınırlılıklarını aşacağını daha önce de “giriş” kısmında ifade etmiş olduğumuz üzere ülkemizde halihazırda akademik nitelikte hazırlanmış olan kolektif biyografilerin tam bir incelemesini ve değerlendirmesini çalışmamızın ikinci aşamasına tehir ettiğimizi

kurulduğu görülsede grup biyografisinin temel amaçlarından olan, bu bağlantıları belirli kriterlere göre bir araya getirerek karşılaştırma veya grup içindeki ilişkileri derinlemesine inceleme aşaması eksik kalmaktadır. Elbette grup biyografisinin kolektif boyutunu oluşturan bireyler arasındaki bağlantılara odaklanmanın incelenen karakterlerin daha yüzeysel bir açıklamasına yol açması sebebiyle biyografilerde mümkün olan “derinlemesine inceleme” imkânı kısıtlıdır. Bu noktada yapılmış bazı çalışmalardan misal vermek gerekirse müşterek özellikleri aynı vilayetin mebusu olmak olarak tespit edilen tarihî şahısların bu müşterek etrafında bir araya getirildikleri fakat bunun dışında hepsi birbirinden izole, bağlantısız ve sığ portreler olarak resmedildikleri müşahede edilebilir. Esasen grup biyografisinin amacı aynı vilayetten Meclis-i Mebusan azalarının sadece hemşerilik özelliklerini merkeze almak değil; ancak daha çok, bu müşterek bulunuşun grup içindeki bireyi sosyal, siyasi, ekonomik vs. nasıl etkilediğini ya da bireyin grubu nasıl etkilediğini etraflıca incelemektir.

2.3. “Yeni Prosopografi”

Geleneksel olarak, prosopografik çalışmalar genellikle Orta Çağ, Roma ve Bizans topluluklarına odaklanmıştır (Shapin & Thackray, 1974). Bu dönemlerdeki “meşhurlar” ile ilgili biyografik bilgilerin görece yeterli oluşu ve tarih yazıcılar eliyle büyük veri tabanlarına dönüştürülebilme yeteneği, prosopografinin bu alanlarda etkili bir şekilde uygulanmasını mümkün kılmıştır. Ancak, daha yakın zamanlarda tarihî düşünceye yönelik değişen yaklaşımlar, “yeni” bir prosopografinin ortaya çıkmasına imkân tanımıştır. Bu “yeni” prosopografi yaklaşımı, hâlâ bireylere adlarına göre odaklanırken, aynı zamanda etnik, bölgesel köken, aile bağlantıları ve kariyer gibi grupların sosyal bağlamını belirleyerek, “her bireyin bir parçası olduğu ağlarla da eşit derecede ilgilenir.” Bu yeni tutum, bireyleri izole edilmiş varlıklar olarak değil, sosyal, kültürel ve tarihî bağlam içinde ele almaya odaklanır. Bu “yeni” prosopografi açıkça teknolojik devrim ve bilgi/bilgisayar çağından faydalanmaktadır. Çevrimiçi arşivler ve diğer yeni tekniklerle birlikte kullanılarak, bireylerin, grupların ve ağların önemini ve anlamını daha iyi anlamak için geniş veri setlerini analiz etme yeteneğini artırır. Bu sayede, daha önce mümkün olmayan ölçekte ve detayda tarihî bağlantıları ve desenleri ortaya çıkarma potansiyeline sahiptir.

Mathisen’in ifade ettiği üzere (1988); bilgisayar teknolojilerinin 1980’li yıllardan itibaren ilerlemesi, prosopografik çalışmalar için önemli avantajlar sağlamıştır. Bilgilerin veri tabanına aktarılması, birey veya grup bilgilerine daha hızlı ve doğru bir şekilde erişim imkânı tanımaktadır. Bu sayede zaman tasarrufu sağlanırken, aynı zamanda bu veriler üzerinden farklı analizler yapma şansı da ortaya çıkmaktadır. Veri tabanında bulunan bilgilerde eksiklik veya yanlışlık olması durumunda, sonradan eklenen materyallerle düzeltme yapma olanağı da bulunmaktadır.

Shapin ve Thackray’ın 1974 senesinde makalelerinin merkezine aldıkları bu “yeni” prosopografik yaklaşımla ilgili 1971’de Stone değerlendirmesinde: Prosopografinin henüz olgunlaşma sürecinde olduğunu ve bu alanda yapılan çalışmaların “sorumluluk sahibi bir erken orta yaş rutinine”

---

burada tekraren beyan ediyoruz.

yerleştiğini belirtmektedir. Stone'a göre, prosopografi, kökenlerini "elitist" okullardan Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri'ne dayandırmış olsa da aslında klasik ve modern tarih alanında İngiltere'de geliştirilmiştir. Ayrıca Stone'ın makalesinde "iyi ve yeterli" çalışmaların bir kısmının halen oradan geldiği belirtilmiştir. Ancak, Stone'un değerlendirmesine göre, bu erken öncülüğün hem miktar hem de kalite açısından Amerika'dan gelen bilimsel akademik üretimler tarafından aşıldığı ifade edilmiştir. Bu durumun temel sebebi; Amerika'nın "*the main center of the mass school*" olması ve bilgisayarın kullanımındaki ileri düzey eğitim ve kolay erişimin etkisi olarak gösterilmektedir. Stone'ya göre; Amerikan okulunun bilimsel tarihçi prosopografisinin dünya geneline yayılmasının başlıca nedenleri arasında sosyoloji ve siyaset biliminin büyük etkisi de bulunmaktadır. Stone'nın vurguladığı bir başka önemli nokta, Michigan Üniversitesi'nde Politik Araştırmalar için "Üniversiteler Arası Konsorsiyumun" oluşturulmasıdır. Bu konsorsiyum, 1789'dan bu yana kaydedilmiş oy kullanma davranışlarıyla ilgili bilgileri bilgisayar tarafından okunabilir formda toplamış ve depolamıştır. Ayrıca, seçimlerde her ilçede popüler oylama ile ilgili veriler, 1824'ten bu yana her seçim için her ilçe ve eyalet için gelir, ırk, din ve diğer ana değişkenler hakkında 1790'dan bu yana nüfus sayımı verileriyle ilişkilendirilmiştir. Stone, Fransız tarihçilerinin de prosopografiye ilgi göstermeye başladığını ve sayısallaştırma konusuna vurgu yaparak, bilgisayar cihazlarını kullanarak çok büyük ölçekli kitle okulu projelerine giriştiklerini belirtmektedir (Stone, 1971, s. 70). Dünya böylesi prosopografik tekniklere "yeni" diyeli tam yarım asır geçmiştir.

3. Sonuç

Bireysel ve kolektif biyografiler gibi çeşitli yöntemleri de içine alan interdisipliner yaklaşımlar, tarihi hadiselerin ve tarihi şahsiyetlerin derinlemesine anlaşılmasında sunduğu kapsamlı perspektifle tarihçiler için önemli bir imkândır. Biyografi, ferdi hayatını ve nevi şahsına münhasır özelliklerini derinlemesine incelemeye çalışırken kolektif biyografiler müşterek özellikleri olan fertlerin ortak yönlerine ve sosyal bağlarına odaklanır. Prosopografi ise bu iki yöntemi harmanlayarak bireysel hikayelerin ötesine geçip geniş ölçekte sosyal yapılarda saklı desenleri ortaya çıkararak analiz eder. Prosopografi, sayıca daha fazla bireysel biyografik çalışmayı nicel ve istatistiksel araştırmalarla "müştereklikleri" üzerinden birleştirerek entegre eder. Temel amacı, bireylerin özgeçmiş çetelelerini tutmak değil, yaşamlarındaki ortak özelliklerinin tespit edilmesidir. Bu disiplin, genellikle sosyal tabakalaşma, sosyal hareketlilik, karar alma süreçleri ve kurumların işleyişi gibi konularda nicel verileri inceleyerek genel faktörleri belirlemeye çalışır. Bireyleri bir araya getirerek genel geçer bağlantıları ortaya çıkarma çabasında olan kolektif biyografiler, bireylerin kolektif bağlamdaki rollerini vurgular. Aslında peşine düştüğü bireysel hikayelerin kolektif bağlamında tematik derinlik arayışıdır. Her iki yaklaşım da kendi geçerliliklerine sahiptir ve araştırma hedeflerine bağlı olarak tercih edilebilir. Biyografi, bireyin iç dünyasını keşfetme ve özdeşleşme fırsatı sunarken, kolektif biyografiler genel özellikleri, grup dinamiklerini, tarihi desenleri anlama ve topluluk içindeki dinamikleri çözme yolunda tarihçilere rehberlik eder. Bu iki teknik arasında, araştırma bağlamına ve sorularına uygun bir şekilde denge sağlanmalıdır.

Kaynaklar/Seçilmiş Kaynakça

- Akyıldız, A. (2017). “İnsanı Yazmak: 19. Yüzyıl Osmanlı Biyografi Yazıcılığı ve Problemleri Üzerine Bir Değerlendirme.” *Osmanlı Araştırmaları*, 50, 219–241.
- Aladağ, H. H. (2022). *Tarih ve Psikoloji Ekseninde Biyografi & Psikobiyografi*. Ankara: Berikan Yayınları.
- Aladağ, H. H. (2023). “Tarihî Biyografilere Psikolojik Yaklaşımların Uygulanmasında Doğal ve Kültürel Farklılıklar Meselesi.” *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10(6), 2035–2047.
- Aladağ, H. H. (2024). “Tarihî Figürlerin Psikobiyografisi: Tarihî Analizlerde Psikolojik Yaklaşımların Entegrasyonu.” *VAKANÜVİS Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 1–52.
- Birinci, A. (2016). “Türkiye’de Biyografi Geleneği.” *Yedikıta Dergisi*, Kasım 2016, 99, 49–53.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. (2021, December 5). *Eminent Victorians*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/Eminent-Victorians>.
- Broadly, D. (2002). “French Prosopography: Definition and Suggested Readings.” *Poetics*, 30, 381–385.
- Bourdieu, P. (1997). *Toplumbilim Sorunları*. İstanbul: Kesit Yayıncılık.
- Bourdieu, P. (2005). *Hukukun Gücü: Yasal Alanın Sosyolojisine Doğru*. Ankara: Kalan Yayınları.
- Caine, B. (2019). *Biyografi ve Tarih* (M. Sözen, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Coles, D. C., ... vd. (2018). “Using Prosopography to Raise the Voices of Those Erased in Social Work History.” *Affilia: Journal of Women and Social Work*, 33(1), 85–97.
- Copeland, N. (2015). “Group Biography, Montage, and Modern Women in Hooligans and Building Jerusalem.” *History, Memory, Performance* içinde (D. Dean et al., Eds., ss. 83–84). Palgrave Macmillan.
- Çelik, Y. (2019). “Biyografinin Yükselişi ya da Mayınlı Arazide Tarihçilik.” *Tarih Bilimi ve Metodolojisi*. (M. Y. Ertaş, Ed., ss. 105–110). İstanbul: İdeal Kültür Yayınları.
- Emecen, F. (1999). “Osmanlı Kronikleri ve Biyografi.” *İslam Araştırmaları Dergisi*, 3, 83–90.
- Eldem, E. (2009). “Padişahın Paşaları ve Protopografya Hakkında.” *Toplumsal Tarih*, 190, 44–48.
- Harmanen, A. (2016). “Group Biography as an Approach to Studying Manhood and Religion in Late Nineteenth-Century Finland.” *Biography, Gender and History: Nordic Perspectives*. (E. H. Halldórsdóttir et al., Eds.). Finland: k&h (kulttuurihistoria).
- Kantor, J. (1976). “A Psycho-Historical Source: The Memoirs of Abbot Guibert of Nogent.” *Journal of Medieval History*, 2, 281–303.
- Keats-Rohan, K. S. B. (2007). “Biography, Identity and Names: Understanding the Pursuit of the Individual in Prosopography.” *Prosopography Approaches and Applications: A Handbook*. (ss. 139–181). Oxford: Prosopographica et Genealogica.
- Kırmızı, A. (2021). “Biyografi.” *Tarih İçin Metodoloji*. (A. Şimşek, Ed., ss. 203–210). Ankara: Pegem Akademi.
- Kırmızı, A. (2022). “Günlükten Sonra Hayat: Bir Asker Günlüğünün Biyografiyle İlişkisi.” *Toplumsal Tarih Akademi*, 1, 40–62.
- Kırmızı, A. (2013). *Otur Baştan Yaz Beni-Oto/Biyografiye Taze Bakışlar*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Köse, F. B. (2023). “Tarih Araştırmalarında Protopografi Yaklaşımı.” *Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 425–459.
- Kütükoğlu, B. (1994). “Son Devir Osmanlı Biyografik Kaynakları.” *Vekayi’nüvis, Makaleler*. (ss. 211–216). İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.

- Leander, A. (2009). "Habitus and Field." *Department of Intercultural Communication and Management: Copenhagen Business School*, 1–30.
- Mathisen, R. W. (1988). "Medieval Prosopography and Computers: Theoretical and Methodological Considerations." *Medieval Prosopography*, 9, 73–128.
- Merriam-Webster. (2023, October 6). "Wing Tip." *Merriam-Webster.com Dictionary*. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/wingtip>.
- Oldfield, S. J., & Day, D. (2011). "Narrative, Biography and Prosopography: Historical Method and Its Implications." *MMU Institute for Performance Research, Sports Coaching: Pasts and Futures Conference*, 25–26 Haziran, Cheshire, 1–10.
- Ortaylı, İ. (2009). "Türk Tarihçiliğinde Biyografi İnşası ve Biyografik Malzeme Sorunsalı." *Tarih Yazıcılık Üzerine*. (ss. 131–143). Ankara: Cedit Neşriyat.
- Öner, O. (2019). *A Collective Biography Study of Musicians: Patterns, Networks and Music as a 'Profession' in the Late Ottoman Era and the Early Republican Years in Istanbul* (Yayınlanmamış doktora tezi). Şehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öner, O. (2021). "Understanding Social Change: Demographic Analyses of Musicians in Late Ottoman Istanbul." *Middle Eastern Studies*, 57(2), 227–248.
- Palet, P. D. (2011). "Clientelism and the Potential Uses of Group Biography: The Case of the Family Godó and the Founding of 'La Vanguardia.'" *Biography as a Problem: New Perspectives 3rd Meeting of the European Network on Theory and Practice of Biography European University Institute, 25–26th of February 2011*, 2–8.
- Peters, M. (1981). "Group Biography: Challenges and Methods." *New Directions in Biography*. (A. M. Friedson, Ed., ss. 41–51). The University Press of Hawaii.
- Rossier, T. (2019). "Prosopography, Networks, Life Course Sequences, and So On: Quantifying with or Beyond Bourdieu?" *Bulletin of Sociological Methodology / Bulletin de Methodologie Sociologique*, 144(1), 6–39.
- Shapin, S. (1974). "Prosopography as a Research Tool in History of Science: The British Scientific Community, 1700–1900." *History of Science*, 12, 1–28.
- Smythe, D. (2000). "Putting Technology to Work: The CD-ROM Version of the Prosopography of the Byzantine Empire I (641–867)." *History and Computing*, 12(1), 85–98.
- Stone, L. (1971). "Prosopography." *Daedalus*, 100(1), 46–79.
- Tekeli, İ. (2001). "Bireyin Yaşamı Nasıl Tarih Oluyor." *Toplumsal Tarih*, 95, 13–20.
- Terzioğlu, D. (2001). "Tarihi İnsanlı Yazmak: Bir Tarih Anlatı Türü Olarak Biyografi ve Osmanlı Tarihyazıcılığı." *Cogito*, 29, 284–296.
- Tilly, C. (1987). "Family History, Social History, and Social Change." *Journal of Family History*, 12, 319–330.
- Türesay, Ö. (2009). "Tarihyazımı ve "Biyografinin Dönüşü"." *Halil İnalcık Armağanı I*. (T. Takış & S. Aksoy, Eds., ss. 329–349). İstanbul: DoğuBatı Yayınları.
- Verboven, K., ... vd. (2007). "A Short Manual to the Art of Prosopography." *Prosopography Approaches and Applications: A Handbook*. (K. S. B. Keats-Rohan, Ed., ss. 36–39). Oxford: University of Oxford.

GROUP BIOGRAPHY AND PROSOPOGRAPHY: SEEKING THEMATIC DEPTH IN THE COLLECTIVE CONTEXT OF INDIVIDUAL STORIES

Hüseyin Hilmi ALADAĞ^{*}

In contemporary times, biography has been increasingly garnering attention, particularly in academic circles. The primary reason for this interest often lies in the intrinsic appeal of an individual's life to others. Frequently, an inner curiosity arising from observing the lives of others is likely accompanied by a subconscious need for self-validation. Distinguishing features of group biographies and prosopographies include not only focusing on an individual's life but also exploring the motivations that bring diverse characters together around a shared purpose, making such investigations inherently fascinating. Elements such as historical context, group membership, group dynamics, and personal connections, along with commonalities among these characters, also draw significant attention.

In this respect, while biography typically centers on an individual's life, group biography and prosopography, which are products of the collective biography approach, present an innovative and beneficial perspective by reducing the artificial isolation among individuals—a common shortcoming in many biographical studies. These methods instead examine individuals with numerous shared attributes and interrelations.

The term “prosopography” originates from the Greek words “*prosôpôn-graphia*”, comprising “*prosôpon*” and “*graphia*”. While “*graphia*” translates to “description,” “*prosôpon*”, derived from the root “*proshoraô*”, literally means “face” or “that which is seen.” Initially, “prosopography” referred to describing a person's facial features but later expanded to include “external” characteristics of individuals (humans, animals, and objects). Thus, prosopography can be aptly described as the “description of external/material individual features.”

---

* Osmaniye Korkut Ata University, KSBBE, hilmialadag@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5317-5777

Understanding prosopography's role in historical research necessitates examining its relationship with other historical methods and auxiliary sciences. Prosopography represents a unique research approach aimed at not only detailing individuals' life stories but also compiling and analyzing all relevant biographical data about a group or community in an organized and systematic manner. This method often serves as a tool for structuring limited data, which can then be used to discern patterns and connections influencing historical processes.

Unlike traditional biography, prosopography focuses not on the unique or exceptional but on the shared elements in the life stories of a larger or smaller group. Individual "abnormal" or exceptional cases are significant only insofar as they shed light on the collective and "normal." In this sense, prosopography can be considered a form of collective biography that examines a community of individuals sharing specific characteristics, often centered on profession, social background, networks of relationships, or geographic origins. Essentially, "prosopography" refers to the systematic listing of data on all individuals at the core of the research. Before utilizing prosopographic material from various historical perspectives, it requires identifying all individuals within a specific chronological and geographical framework who share common traits.

German historians refer to the second stage of prosopographic material analysis as "*Historische Personenforschung*" (historical personal research). Modern prosopography as a "research method" was first systematically applied in the 19th century by Theodor Mommsen, a German classicist whose work *Römische Geschichte* (History of Rome) earned him the Nobel Prize in Literature.

Keats-Rohan cites Neithard Bulst to distinguish between the art of biography and prosopography. While biography focuses on the individual, prosopography examines individuals collectively. It is crucial to recognize the differing questions and interests each approach addresses, as both hold distinct validity. Biography centers on the individual, whereas prosopography concerns itself with the whole or totality, considering the individual always in relation to the collective. Nonetheless, biography serves as a starting point for prosopography. Keats-Rohan recalls Namier's famous analogy, emphasizing that assembling 500 individuals does not create a single entity but remains 500 distinct persons, each requiring individual investigation. While a common biography for 500 individuals may be implausible, a study focusing on their collective, beginning with brief biographies, is achievable.

Although prosopography remains primarily used by classical historians, the term "collective biography" has been embraced by contemporary historians. Despite sharing the same meaning, associating the method with biography introduces it into a novel framework. Biography, by definition, is a "collection of documents focusing on turning points in an individual's life," whereas collective or group biography entails not merely the biography of groups but the "analysis of individuals' collective biographical details." This approach explores connections between individuals, highlighting the traits that make their lives unique.

While both methods are interconnected, as Magdalino suggests, "what is a primary concern for one is secondary for the other." Biography has long been a reputable source of knowledge for

historical research. However, group biography has often been undervalued due to its ambiguous nature and lack of socio-historical application. Critics of collective biography have responded by emphasizing its value as an “analytical tool.”

Group biography involves integrating the lives of multiple individuals to illustrate how these lives interact with each other. These lives may be bound by shared factors such as family, place, organization, movement, cultural affinity, or a particular time frame. By its nature, group biography implies that the individual is less than the whole and that the total is greater than the sum of its parts. Group biography represents a modern biographical development.

Peters points out that past collective biographical works were often individualistic and disjointed. For example, Samuel Butler in the 19th century perceived people as types rather than individuals but failed to demonstrate connections among his characters. Victorian-era biographers, especially in the 18th and 19th centuries, often regarded biography as a monolithic method. However, influenced by thinkers such as Darwin, Marx, Engels, and Freud, early 20th-century historiography witnessed significant shifts in understanding and categorizing individuals.

In this transformative atmosphere, Lytton Strachey’s *Eminent Victorians* critically examined four prominent Victorian figures, exposing their ambitions and adopted hypocrisies. However, Strachey’s work did not establish broader connections among these figures, focusing instead on shared character traits rather than their interactions with others.

According to Bourdieu (1997), prosopography examines not individuals but groups sharing the same “field” and “habitus,” focusing on their collective biographies. This method involves gathering extensive data on group members, including their social origins, educational backgrounds, career paths, positions within the field, perspectives related to the field, and particularly symbolic “capital” specific to the field. Collecting consistent datasets for each individual is essential.

The primary focus of prosopography lies not on individuals but on the history and structure of the “field.” This method is evident in the prosopographic studies conducted by Bourdieu and his followers, characterized by:

- a. examining individuals within a specific field,
- b. a comprehensive data collection process,
- c. using consistent data sets for comparison, and
- d. emphasizing the history and structure of the field as the primary subject.

One significant challenge historians face in collective biographical research is determining whether the sources used represent the sample group. In historical research, generalizing from individual events or drawing conclusions from limited examples must be avoided. Consequently, prosopography, as a historical research technique based on systematically analyzing the biographical data of a specific group of historical actors, seeks to minimize these risks.

Prosopography clarifies the general characteristics of a community by using consistent questionnaires for individuals comprising a specific population. For instance, a prosopographic study of Ottoman politicians during the late Empire period could provide valuable insights into the typical career paths and characteristics of Ottoman politicians of that era, offering a broader perspective on patterns such as career trajectories, social relationships, and economic conditions. Similarly, analyzing the educational backgrounds and social/professional perspectives of 19th-century Ottoman administrators could illuminate these aspects.

However, the adequacy of prosopographic methods is closely tied to the issue of historical data scarcity. Within a group, focusing on specific individuals risks overshadowing others, creating the problem of “over-historical emphasis.” Abundant historical sources on certain individuals may enhance understanding of their internal world and interactions but could disproportionately dominate the narrative. A balanced approach is essential in collective biography studies to address this issue effectively.

One of the key factors that make historical analysis more pronounced during certain periods and more generalized in others is the condition of the accessible historical data stock specific to the era and individuals under investigation. According to Akyıldız, Ottoman intellectuals continued the tradition of writing concise and precise group biographies of historians, poets, sheikhs, statesmen, artists, and scholars within a conventional framework from the 16th century to the 19th century. However, a major issue of this period lies in the limited success of group biographies in transitioning to the literary genre known as *biography* or *tercüme-i hâl*, which aimed to explore individuals’ lives in greater depth and from various perspectives.

This problematic transition in biographical writing is largely due to structural challenges, including the limitations of historical data foundational to biography. These include the scarcity of documents produced by individuals, social groups, or the state; the absence of private archives; and the tendency of existing records to predominantly shed light on the lives of prominent figures only after they achieved fame. Additionally, the lack of autobiographical works, which could have supplemented these records, and the paucity of memoirs that might have illuminated events’ backgrounds—even if with some bias—stand out as factors complicating the writing of biographies. In simpler terms, these issues present significant obstacles for biographers of all types.

In conclusion, interdisciplinary approaches encompassing various methods, such as individual and collective biographies, provide historians with a significant opportunity to gain a comprehensive perspective on historical events and figures. While biography delves deeply into the life and unique characteristics of an individual, collective biographies focus on the commonalities and social contexts of individuals who share similar traits. Prosopography, on the other hand, combines these two methods, moving beyond individual narratives to uncover hidden patterns within broader social structures. Prosopography integrates a larger number of individual biographical studies through quantitative and statistical research, focusing on “commonalities” rather than mere cataloging

of individual lives. Its primary aim is not to compile resumes but to identify shared features in people's lives. This discipline often seeks to determine general factors by examining quantitative data related to topics such as social stratification, mobility, decision-making processes, and institutional operations. Collective biographies, which aim to highlight universal connections by bringing individuals together, emphasize their roles within a collective context. Fundamentally, this approach seeks thematic depth in the collective backdrop of individual stories. Both approaches have their distinct merits and can be chosen depending on research objectives. Biography offers the opportunity to explore an individual's inner world and foster personal identification, while collective biographies guide historians in understanding shared traits, group dynamics, historical patterns, and the dynamics within communities. Balancing these two techniques in a manner suited to the research context and questions is essential for meaningful analysis.